

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 18.02.2005
COM(2005) 53 konč

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

o prednostnih dejavnostih za večje sodelovanja na področju arhivov v Evropi

(predložila Komisija)

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

6. maja 2003 je Svet ministrov Evropske unije izdal resolucijo o arhivih v državah članicah¹. Resolucija poziva Komisijo, da imenuje skupino strokovnjakov, reprezentativno tudi za nove države članice, ki se bo ukvarjala z vrsto vprašanj glede stanja arhivov v Evropski uniji, in da predloži Svetu poročilo, ki bo vsebovalo tudi smernice za večje prihodnje sodelovanje arhivov na evropski ravni.

Resolucija z dne 6. maja 2003 nadgrajuje prejšnjo resolucijo Sveta o arhivih z dne 14. novembra 1991². Resolucija z dne 14. novembra 1991 je bila povod za poročilo skupine strokovnjakov, *Arhivi v Evropski uniji*³, ki je bilo predstavljeno Svetu v letu 1993. Na podlagi tega poročila je Svet v sklepih z dne 17. junija 1994⁴ poudaril pomembnost arhivov kot del evropske kulturne dediščine in potrdil pomembnost okrepljenega sodelovanja na področju arhivov. Ti sklepi Sveta so v preteklih desetih letih bili pomemben pobudnik spodbujanja sodelovanja med evropskimi arhivskimi službami.

Od leta 1993 so informacijske in komunikacijske tehnologije vztrajno in hitro napredovale in imele neposredne učinke na upravljanje dokumentov in arhivov. Poleg tega se je Evropska unija v tem obdobju razširila z dvanajstih na petindvajset držav članic. Mnoge države članice in seveda same institucije Evropske unije so sprejele številne zakonodajne spremembe z namenom zagotoviti državljanom boljši dostop do informacij in dokumentov. Tudi pomembnost čezmejnega pretoka informacij je močno narasla. Ta razvoj je imel pomembne posledice za upravljanje dokumentov in arhivov ter pripeljal do boljšega zavedanja potrebe po večjem sodelovanju med državami članicami in institucijami EU na tem področju.

Komisija je zato pozdravila Resolucijo Sveta z dne 6. maja 2003 kot priložnost za obravnavo problemov v zvezi z upravljanjem dokumentov in arhivov v razširjeni Evropski uniji. V skladu z Resolucijo Sveta je skupina, ki so jo sestavljali strokovnjaki iz vsake od petindvajsetih držav članic, pomagala Komisiji pri pripravi *Poročila o arhivih v razširjeni Evropski uniji*. To poročilo je bilo predstavljeno Svetu skupaj s priloženim osnutkom predloga Komisije za priporočilo Sveta v zvezi s prednostnimi dejavnostmi za večje sodelovanje na področju arhivov v Evropi.

Poročilo opisuje trenutno stanje javnih arhivov v državah članicah in institucijah Evropske unije ter verjeten razvoj upravljanja dokumentov in arhivov ter vlogo arhivskih služb v 21. stoletju.

V skladu z Resolucijo Sveta z dne 6. maja 2003 Poročilo vključuje številne smernice za večje prihodnje sodelovanje arhivov ter predloge za konkretne arhivske dejavnosti na evropski ravni⁵.

¹ UL C 113, 13.5.2003.

² UL C 314, 5.12.1991.

³ OPOCE, 1994, ISBN 92-826-8233-1.

⁴ UL C 235, 23.8.1994.

⁵ Za več podrobnosti glej priloženi povzetek poročila.

V Poročilu predlagane prednostne dejavnosti vključujejo ukrepe za preprečevanje, omejevanje ali odpravljanja škode na dokumentih ali izgube arhivov zaradi naravnih ali drugih nesreč in se opirajo na izkušnje, povezane z naravnimi nesrečami, kot so na primer nedavne poplave v več evropskih deželah. Prav tako je predlagano izboljšanje ohranjanja dokumentov in arhivov, kamor spadajo tudi ukrepi za spodbujanje standardov in specifikacij za arhivske zgradbe in prostore za hrambo. Sodelovanje arhivov naj bi se okrepilo predvsem na področju avtentičnosti, dolgoročne hrambe in dostopnosti do elektronskih dokumentov in arhivov. Predlagani so tudi ukrepi za preprečevanje kraje arhivskega gradiva in ukrepi za nadomestitev ukradenih dokumentov. Poleg tega je predlagana tudi vzpostavitev portala EU za arhivsko dediščino razširjene Unije, ki bi državljanom Evropske unije omogočil lažji in čezmejni dostop do arhivov.

Prednostne dejavnosti se izvedejo v večjem usklajevanju ter z izmenjavo informacij in dobre prakse na evropski ravni. V ta namen predlaga Poročilo ustanovitev skupine arhivistov držav članic in institucij EU. Ta skupina zagotavlja izmenjavo informacij in si ob soglasju in polnem spoštovanju načela subsidiarnosti prizadeva za nadaljnje sodelovanje arhivov. Usmerjena je v konkretne dejavnosti, navedene v Poročilu, še posebej v zgoraj omenjene prednostne dejavnosti. Po treh letih predloži skupina arhivistov prvo poročilo o napredku o navedenih prednostnih dejavnostih na področju arhivov v Evropi.

PRIPOROČILO SVETA

o prednostnih dejavnostih za večje sodelovanja na področju arhivov v Evropi

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti druge alineje člena 151(5) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Kot rezultat Resolucije Sveta in ministrov za kulturo, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 14. novembra 1991 o dogovorih v zvezi z arhivi⁶, in sklepov Sveta z dne 17. junija 1994 o tesnejšem sodelovanju na področju arhivov⁷ je bil dosežen začetni napredek v smeri tesnejšega sodelovanja med državami članicami na področju arhivov.
- (2) Resolucija Sveta z dne 6. maja 2003 o arhivih v državah članicah⁸ poudarja pomembnost arhivov za razumevanje evropske zgodovine in kulture ter za demokratično delovanje družbe v okviru širitve Unije 1. maja 2004.
- (3) Znotraj okvira Skupnosti in ob sodelovanju javnih uprav in državnih arhivskih služb ter predstavnikov industrije in razvoja so potekali multidisciplinarni forumi o problemih upravljanja, hrambe, ohranjanja ter iskanja in priklica strojno berljivih podatkov.
- (4) Resolucija Sveta z dne 6. maja 2003 poudarja potrebo po nadaljnjem razvoju aplikacij in rešitev informacijskih in komunikacijskih tehnologij na področju arhivov.
- (5) Komisija poudarja pomen dela, ki so ga opravile institucije Unije na posebnem področju filmskih arhivov v Evropi, vključno z Resolucijo Sveta z dne 24. novembra 2003⁹ o hrambi kinematografskih del v Evropski uniji in Predlogom Komisije za Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. marca 2004 o filmski dediščini in konkurenčnosti povezanih industrijskih dejavnostih.
- (6) V resoluciji z dne 6. maja 2003 Svet tudi poziva Komisijo, da predloži poročilo o trenutnem stanju in prihodnjem razvoju arhivov v razširjeni Uniji. „Poročilo o arhivih v razširjeni Evropski uniji“, ki ga je pripravila skupina strokovnjakov iz držav članic

⁶ UL C 314, 5.12.1991, str. 2.

⁷ UL C 235, 23.8.1994, str. 3.

⁸ UL C 113, 13.5.2003, str. 2.

⁹ UL C 295, 5.12.2003, str. 5.

in zaključila junija 2004, je trden temelj za prihodnji razvoj arhivov v Evropi. Na prošnjo Sveta vključuje predloge za konkretne dejavnosti in smernice za večje sodelovanje na področju arhivov na evropski ravni –

PRIPOROČA:

- A. Države članice in institucije Unije v naslednjih letih izvajajo sledeče ukrepe na področju arhivov po navedenem prednostnem seznamu:
1. Ohranjanje evropskih arhivov in preprečitev škode:
 - razvoj vzorca akcijskega načrta za spodbujanje ukrepov za preprečitev škode na dokumentih in arhivih zaradi naravnih nesreč ali drugih škodnih primerov;
 - spodbujanje ukrepov za ohranjanje in restavriranje poškodovanih dokumentov in arhivov na področju celotne Skupnosti;
 - nacionalne arhivske službe držav članic in arhivske službe institucij Unije ustanovijo in spodbujajo standarde in specifikacije za gradnjo novih arhivskih stavb.
 2. Krepitev evropskega interdisciplinarnega sodelovanja na področju elektronskih dokumentov in arhivov:
 - povečati sodelovanje pri varovanju avtentičnosti, pri dolgoročni hrambi in dostopnosti do elektronskih dokumentov in arhivov, še posebno s posodabljanjem in širjenjem trenutnih zahtev za vzpostavitev sistemov za upravljanje elektronskih dokumentov in arhivov kot MoReq („Model requirements for electronic documents and archives management systems“) za boljše upravljanje javnega sektorja in z nadaljevanjem organiziranja forumov DLM¹⁰ o elektronskih dokumentih in arhivih.
 3. Vzpostavitev in vzdrževanje spletnega portala za dokumente in arhive v Evropi:
 - nacionalne arhivske službe držav članic in arhivske službe institucij Unije zagotovijo spletni portal, ki omogoča lažji in čezmejni dostop do dokumentov in arhivov držav članic in institucij Unije. Spletni portal lahko upravlja nacionalna arhivska služba države članice.
 4. Spodbujanje najboljše prakse ob upoštevanju nacionalnega in evropskega prava o upravljanju in dostopu do dokumentov in arhivov:
 - nacionalne arhivske službe držav članic in arhivske službe institucij Unije spremljajo nove predloge zakonodajnih predpisov na tem področju, ki naj bi se sprejeli v kateri koli državi članici, da bi našle najboljše prakse, zlasti v zvezi z zahtevami za upravljanje in dostop do dokumentov in arhivov;

¹⁰

DLM= Document Lifecycle Management (upravljanje življenjskega cikla dokumentov)

- povezati podatke o zakonodajnih predpisih o arhivih in o drugih s tem povezanih zakonih na državni ravni in ravni Skupnosti ter olajšati njihovo iskanje z vzpostavitvijo podatkovne baze, ki bo spodbujala širjenje te zakonodaje. Spletni portal lahko upravlja nacionalna arhivska služba države članice.

(5) Sprejetje ukrepov za preprečevanje kraje arhivskega gradiva:

- nacionalne arhivske službe držav članic razvijejo akcijski načrt in skupne smernice, ki omogočajo izmenjavo podatkov in najboljših praks za boj proti kraji arhivskega gradiva in za nadomestitev ukradenih dokumentov.

- B. Države članice in institucije Unije skupno spodbujajo izvajanje prednostnih ukrepov, opredeljenih v „Poročilu o arhivih v razširjeni Evropski uniji“ iz junija 2004 in omenjenih v točki A tega priporočila. Ni za pričakovati, da bi imelo izvajanje navedenih ukrepov posledice za proračun Unije.
- C. Skupina evropskih arhivistov, ki vključuje strokovnjake iz držav članic in institucij Unije, je sestavljena, da zagotovi sodelovanje in usklajevanje v splošnih zadevah v zvezi z arhivi in spremlja dela, opredeljena v „Poročilu o arhivih v razširjeni Evropski uniji“ iz junija 2004, ter spremlja zlasti prednostne ukrepe, omenjene v točki A tega priporočila.
- D. Najkasneje tri leta po objavi tega priporočila predloži skupina evropskih arhivistov poročilo o napredku o izvajanju prednostnih ukrepov, omenjenih v točki A.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik